

Rli-advies “Stop bodemdaling in veenweidegebieden”

Inleiding van Niels Koeman voor VMR Webinar op 17 maart 2021

1

Rli

- Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (Rli) is een strategische adviesraad ten behoeve van Rijksoverheid (ministeries, Tweede en Eerste Kamer), met doorwerking naar decentrale overheden en partijen in de samenleving
- Op het brede terrein van de fysieke leefomgeving
- Dus adviezen over r.o en milieu, landbouw, luchtvaart, grondbeleid, digitalisering, mobiliteit, volkshuisvesting enz. enz.
- Advies over bodemdaling uit september 2020
- Betreft veenweidegebieden, maar kan misschien ook breder worden toegepast

2

Bodemdaling in veenweidegebieden

- Veroorzaakt door stelselmatige ontwatering ten behoeve van landbouwkundig gebruik
- kan niet doorgaan, omdat:
 - leidt tot verminderde natuur- en waterkwaliteit, grotere veiligheidsrisico's en lokaal tot verzilting en opbarsting
 - drooggelegd veen leidt tot grote CO₂ uitstoot
 - kosten van waterbeheer zullen anders steeds hoger worden

3

Van peilverlaging naar peilverhoging

- Grondwaterstand van 20 cm. onder maaiveld geeft beste balans
- Maar plaatselijk maatwerk is mogelijk en nodig
- Aanpassingen voor de agrarische sector zijn onvermijdelijk
- Zoeken naar andere verdienmodellen voor boeren

4

Persoonlijke kanttekening: schade en nadeelcompensatie

- Vragen: hoe om te gaan met de verwachten schade?
- Is egalitébeginsel nog werkbaar bij problematiek die in grote delen van Nederland speelt?
- Doorwerking naar stedelijk gebied (funderingsproblemen)?
- Samenhang met herstructurering van de landbouw t.g.v. stikstof ?
- Stimuleren van andere verdienmodellen in de landbouw ter vermijding van schade?
- Uitgangspunten nadeelcompensatie bij peilwijzigingen veenweidevisie Fryslân (oktober 2020): vergoeding van inkomensschade en vermogensschade indien opbrengend vermogen met meer dan 10% vermindert dan wel onder de 70% daalt

5

Vervolg Rli-advies: onvoldoende nationale sturing op aanpak bodemdaling

- Nationaal beleidskader Bodemdaling is nodig
- Gebiedsgerichte aanpak
- Inzicht in kosten en baten van bodemdaling is noodzakelijk

6

Aanbevelingen Rli

- Maak nationaal beleidskader en leg streefdoel van 70% bodemdalingreductie in 2050 en verplicht tussendoel van 50% in 2030 vast in AMvB op grond van Omgevingswet
- Wijs één bewindspersoon aan die verantwoordelijk is voor bodemdalingsproblematiek
- Maak handelssysteem mogelijk voor CO₂ reductie die uitgaat boven reductie op grond van klimaatafspraken
- Stel omschakelingspremie beschikbaar voor agrariërs

7

Kabinetsreactie dd. 12 februari 2021

- Rli-advies wordt omarmd en beschouwd als steun in de rug voor kabinetsbeleid
- Streefdoel en verplicht tussendoel heeft geen toegevoegde waarde
- Aanwijzen van één verantwoordelijke bewindspersoon is niet nodig
- Er wordt gewerkt aan het totale financiële plaatje voor de maatregelen tot 2030 en de mogelijkheden van financiering daarvan

8

Stelling I

- Regie en sturing van het Rijk op het terrein van de bodemdaling zijn dringend nodig. Rijksdoelen moeten, zoals ook gebeurd is in de Klimaatwet, in regelgeving worden vastgelegd.

9

Stelling II

- Peilverhoging zal leiden tot aanzienlijke schade in het buitengebied en in de steden. Gewerkt moet worden aan middelen ter vermijding althans mitigering van die schade: ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen en technische oplossingen, fiscale maatregelen, subsidies, omschakelingspremies en dergelijke. Nadeelcompensatie kan dan beperkt blijven tot uitzonderlijke gevallen.

10